

Måndag den 13 juni Stockholm 20° | yr.no

SvD | OPINION

Granska dom mot svart skolpojke

11 juni 2011 kl 04:42, uppdaterad: 11 juni 2011 kl 12:16

En flyktingpojke dömdes nyligen för misshandel av en skolkamrat som försökt tvinga honom att spela slav i ett rollspel. Domen skapar rättsosäkerhet för hela den svenska svarta minoriteten, skriver forskarna Ylva Habel, Tobias Hübinette, Mekonnen Tesfahuney samt Jallow Momodou, Afrosvenskarnas riksförbund.

2011 är FN:s internationella år för människor av afrikanskt ursprung. Syftet är att de ”till fullo ska kunna åtnjuta sina ekonomiska, kulturella, sociala, civila och politiska rättigheter” och att ”kunskapen och respekten för afrikanska folks historia och kultur stärkas”. Men i Sverige uppmärksammas knappt FN:s år.

Den senaste tidens händelser i Lund och Sundsvall, där lekfulla former av rasism har ägt rum med det transatlantiska slaveriet i fokus, visar ett Sverige som får allt svårare att hantera den rasism som svarta människor utsätts för.

Nyligen dömde tingsrätten i Sundsvall en svart skolpojke för misshandel. Hans skolklass hade fått i uppgift att iscensätta ett rollspel om det transatlantiska slaveriet – utan lärares medverkan eller överinseende. Tidigare hade andra elever skrivit ”Neger = slav” i skolsalen. Under rollspelet hade en vit klasskamrat försökt tvinga honom att spela slav. När han vägrade, och till slut slog till honom, uppstod tumult. Den svarta pojken som utsatts för de rasistiska trakasserierna blev polisanmäld för misshandel av den slagna klasskamratens mor, och tingsrätten dömde honom till 20 timmars ungdomstjänst. Han ansågs inte ha handlat i nödvärn. Hur kunde detta ske? Domen är en ytterligare kränkning mot det egentliga brottsoffret.

I Sverige är den inställningen mot diskrimineringens offer inget undantag. I färgblindhetens namn undviker samhällets rättsliga instanser att utbilda sig i vad vardagsrasism kan handla om. Bland annat reproduceras naiva föreställningar om att rasism är en aktiv viljehandling.

Under 2009 fastslog till exempel Arbetsdomstolen i en konflikt mellan Härryda kommun och en svart kommunalanställd att ingen diskriminering hade ägt rum, trots tydliga bevis. Han hade anmält kommunen för diskriminering, då han blivit omplacerad efter att ha klagat på att vita

10 blogginlägg
länkar till den här artikeln

Komik
Ungefär en dag sedan Bläeld

”Tvingades”?
Ungefär en dag sedan Varg i Veum

Om de tre rasisterna Mekonnen Tesfahuney, Tobias Hübinette och Jallow Momodou
Ungefär en dag sedan Karpstrypan III

Vi är så rädda!
Ungefär en dag sedan Pers gnäll

PK och när den bizzara Associationsleken blir sanning
2 dagar sedan Alexander den store

Alla spelar roll
2 dagar sedan Min klon är snyggare än... Skvallerbitchen

Alla spelar roll
2 dagar sedan Min klon är snyggare än... Skvallerbitchen

Man kan inte glida på sanningen i allvarliga ämnen
2 dagar sedan Per Westberg - Kyrkoordnaren

Debattörer kräver minnesdag för slavhandel
2 dagar sedan Fria Tider

I universums centrum
2 dagar sedan I denna tid ... tyvärr

kolleger kallat honom för "svarting". Domen löd: "det måste stå klart för den person som företar den påstådda trakasserande handlingen" att sådana ord kan uppfattas som sårande för att det juridiskt ska godkännas som diskriminerande. Den som använder sådana ord, men inte själv anser dem nedsättande, kan inte dömas för diskriminering. En ganska tandlös lag.

Vi måste diskutera rasism på ett mer reflekterat sätt, och med internationella utblickar. Hade man i Sundsvallskolan sneplat på England, så hade man funnit BBC-dokumentären *Racism: A history*, och ett ambitiöst projekt riktat till skolor, *Understanding Slavery*.

Men i Sverige och Norden odlas föreställningen att vi inte riktigt angås av rasism, utan att jämlikhet, neutralitet och sunt förnuft vaccinerar oss mot sådant. Denna förmätta attityd har till och med en beteckning: nordisk exceptionalism. Den hindrar oss från att diskutera rasism i Sverige som del av ett globalt fenomen. Varför skulle vi vara undantagna? Den senaste valutgången och vårens händelser pekar tvärtom på att vi, precis som andra länder, måste ha beredskap för de frågorna.

Att rasistiska yttringar med slaverianknytning nu ägt rum inom skol- och universitetsvärlden är ingen slump, utan symtom på ett motstånd mot att erkänna att denna del i världshistorien angår oss. Även om Sverige inte har varit någon kolonial stormakt, så har landet spelat en viktig roll under imperialismen; detta borde skrivas in i läroplaner och läroböcker. Om vi kan tala om Förintelsen och andra folkmord, så varför inte om detta?

Den 9 oktober 2008 höll Afrosvenskarnas riksförbund en temavecka till minne av att det transatlantiska slaveriet förbjöds i Sverige 1847. I samarbete med Regeringskansliets MR-delegation utgavs då skriften *Slaveri då och nu*, riktad till skolungdomar. Men kunskapsspridningen går trögt. Om den 9 oktober blev minnesdag så skulle det bidra till att belysa Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln. Det skulle också visa på att det finns en historisk kontinuitet mellan slavekonomins behandling av afrikanska folk, och den rasism som svarta blir utsatta för i dag.

En minnesdag skulle också vara ett första steg mot att Sverige – i likhet med andra länder – gav det transatlantiska slaveriets offer och deras ättlingar officiell upprättelse. För att återknyta till domen vid Sundsvalls tingsrätt, så är den ett tecken i tiden. Domen är av stor samhällelig betydelse, eftersom den hotar att skapa stor rättsosäkerhet för den svenska svarta minoriteten. Därför måste den granskas. Hur rasism bemöts framöver blir något av en ödesfråga.

YLVA HABEL

lektor, medievetenskap

TOBIAS HÜBINETTE

lektor, interkulturell pedagogik

JALLOW MOMODOU

Afrosvenskarnas riksförbund

MEKONNEN TESFAHUNEY

docent, kulturgeografi

Fler artiklar om slavauktionen i Lund:

må 25 apr "Hallands Nation diskriminerar inte"

fr 22 apr "Dags att visa civilkurage"

to 21 apr EU-protest mot "slavauktion"

on 20 apr Polisanmälde slavauktion – trakasseras

må 18 apr "Slavauktion" på studentfest i Lund